

Tarih: 06.03.2026

Sayı: 2026/04

KONU : 2026 Yılında Uygulanması Planlanan Ayrıntılı e-Stok Bildirimi Hakkında Önemli

1. Genel Açıklama

Gelir İdaresi Başkanlığı ve Vergi Denetim Kurulu tarafından vergi denetim süreçlerinin **beyan esaslı yapıdan veri analizi esaslı denetim modeline** dönüştürülmesine yönelik çalışmalar kapsamında, **elektronik ayrıntılı stok bildirimi (e-Stok Bildirimi)** uygulamasının hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Söz konusu uygulama ile işletmelerin stok hareketleri ve maliyet muhasebesi süreçlerinin elektronik ortamda izlenmesi ve analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda stok hareketleri ile elektronik belgeler arasında tam uyum sağlanması hedeflenmektedir.

2. Uygulamanın Kapsamı

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan teknik düzenlemeler doğrultusunda;

- Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin**
- Geçici vergi dönemlerine paralel şekilde**
- Üçer aylık dönemler itibarıyla**

detaylı stok ve envanter bilgilerini elektronik ortamda bildirmeleri öngörülmektedir.

3. Bildirimde Yer Alması Beklenen Bilgiler

Ayrıntılı stok bildiriminde aşağıdaki temel veri alanlarının yer alması planlanmaktadır

3.1 Stok Hareket Bilgileri

Stok hareketinin niteliğine ilişkin bilgiler bildirilecektir. Örneğin;

- Alım
- Satış
- Üretimden giriş
- Fire ve zayıt
- Ambarlar arası transfer

3.2 Belge Referansı

Her stok hareketi ile ilişkili olan elektronik belge bilgileri bildirilecektir. Bu kapsamda;

- e-Fatura numarası
- e-İrsaliye numarası

gibi belge referanslarının sisteme girilmesi gerekecektir.

3.3 Birim Maliyet Bilgisi

Stok kalemlerine ilişkin maliyetler **Vergi Usul Kanunu hükümlerine uygun olarak belirlenen maliyet yöntemlerine göre** bildirilecektir.

Örneğin;

- FIFO yöntemi
- Ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi

4. Maliyet Muhasebesinin Elektronik Denetimi

Yeni sistem ile birlikte **Satılan Malın Maliyeti (SMM)** hesaplamaları veri analiz sistemleri aracılığıyla otomatik olarak kontrol edilecektir.

Vergi Denetim Kurulu tarafından kullanılan analiz sistemleri aracılığıyla aşağıdaki kontroller yapılacaktır:

4.1 Negatif Stok Kontrolü

Herhangi bir stok kaleminin bakiyesinin sıfırın altına düşmesi durumunda sistem tarafından riskli işlem olarak değerlendirilecektir.

4.2 Randıman ve Reçete Analizi

Üretimde kullanılan hammadde miktarı ile elde edilen mamul miktarı, sektör ortalamaları ve işletme üretim reçeteleri ile karşılaştırılacaktır.

4.3 Birim Maliyet Tutarlılığı

Hammadde fiyat değişimleri ile açıklanamayan maliyet dalgalanmaları risk analizi kapsamında incelenebilecektir.

Satılan Malın Maliyeti hesaplamasında temel formül aşağıdaki gibidir:

$$\text{SMM} = \text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem İçi Alışlar} - \text{Dönem Sonu Stok}$$

5. Mükelleflerin Alması Gereken Önlemler

Yeni sistemin uygulanmaya başlaması ile birlikte işletmelerin aşağıdaki alanlarda hazırlık yapmaları önem arz etmektedir.

5.1 ERP ve Bilgi Sistemleri

Üretim, depo ve muhasebe modüllerinin **tam entegrasyonlu çalışması** sağlanmalıdır.

5.2 Ana Veri Yönetimi

Stok kodları, ürün tanımları ve ölçü birimleri **standart ve tutarlı bir yapıya** kavuşturulmalıdır.

5.3 İç Kontrol ve Ön Analiz

Veri gönderimi öncesinde;

- Negatif Stok Kontrolleri
- Randıman Analizleri
- Maliyet Tutarlılığı Testleri

yapılmalıdır.

5.4 Hukuki ve Teknik Uyum

Fire ve zayıat oranlarının işletmenin **kapasite raporları ve üretim normları ile uyumlu olması** sağlanmalıdır.

6. Sonuç

Elektronik ayrıntılı stok bildirim uygulaması ile birlikte vergi idaresi, işletmelerin stok ve üretim süreçlerini **dijital veri analizi yöntemleri ile izleyebilecektir.**

Bu yeni dönemde işletmelerin yalnızca beyanname düzenine değil, aynı zamanda **stok verilerinin doğruluğu ve maliyet hesaplarının tutarlılığına** da önem vermeleri gerekmektedir.

Dolayısıyla işletmelerin mali ve operasyonel sistemlerini **veri kalitesi ve dijital denetim altyapısına uygun şekilde yapılandırmaları büyük önem taşımaktadır.**

Detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantılar yoluyla ulaşılabilir:

Taslak e-Defter Uygulaması Envanter Defteri Kılavuzu

https://edefter.gov.tr/dosyalar/Elektronik_Envanter_Defter_Paketi.zip.

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı, Faaliyet <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/17/2025/03/VDK-2024-Yili-Faaliyet-Raporuc8a9030b4115e95c.pdf>

Vergi Denetiminde Yeni Ufuk: e-Stok Bildirimi Versiyon Raporu 1.0, 2024, Mükellefiyeti, https://www.vergisorumlari.com.tr/makale_yazar/muzaffer-emekci/408

Saygılarımızla,